

LAUREA
AMMATTIKORKEAKOULU

Uuden edellä

Vanhempi-lapsi toiminta avoimessa päiväkodissa

Salmela, Sara

Laitinen, Päivi

2012 Tikkurila

Laurea-ammattikorkeakoulu
Tikkurila

Vanhempi-lapsi toiminta avoimessa päiväkodissa

Salmela Sara
Laitinen Päivi
Hoitotyö ko.
Opinnäytetyö
Marraskuu, 2012

Sara Salmela, Päivi Laitinen

Vanhempi-lapsi toiminta avoimessa päiväkodissa

Vuosi 2012 Sivumäärä 40

Opinnäytetyö on tehty yhteistyönä Laurea ammattikorkeakoulun sairaanhoitajaopiskelijoiden ja Vantaan Hakunilassa sijaitsevan avoimen päiväkotikoti Pikku-Hepon kanssa. Opinnäytetyön tarkoituksena oli järjestää vanhempi-lapsi toimintaa avoimen päiväkodin asiakkaille, josta päiväkodin henkilökunta ja asiakkaat hyötyvät. Toimintatuokiot järjestettiin toukokuussa 2012.

Tarkoituksena oli, että vanhemmat osallistuvat toimintaan yhdessä lasten kanssa. Opinnäytetyön tavoitteena oli vanhemman ja lapsen vuorovaikutuksen tukeminen. Henkilökohtaiseksi tavoitteeksi asetimme ryhmänohjaustaitojemme kehittämisen. Toimintatuokioita järjestettiin neljästi. Toimintatuokioiden aiheina olivat leikki, askartelu, laulu ja päätösjuhla. Ryhmään osallistuminen oli vapaaehtoista ja jokainen avoimen päiväkodin asiakas oli tervetullut.

Teoreettinen viitekehys pitää sisällään leikki-ikäisen lapsen kehitystä sekä vanhemman ja lapsen välistä vuorovaikutusta. Lisäksi kerromme musiikin, kuvataiteen ja leikin vaikutuksista lapseen.

Asiasanat: vuorovaikutus, vanhemman ja lapsen välinen vuorovaikutus, ryhmänohjaus

Sara Salmela, Päivi Laitinen

Parent-child activity in open kindergarten

Year	2012	Pages	40
------	------	-------	----

This study has been made with the cooperation of Laurea University of Applied Sciences and kindergarten Pikku-Hepo in Hakunila, Vantaa. The purpose of this study was to create parent-child interaction for the customers of the kindergarten. The group was for benefit of the kindergartens customers and employees. The interactive play-groups were arranged in May 2012.

The idea was that the parents would participate to the activities with the child. The objective was to support the interaction between the parent and child. We set for our personal goal to improve our skills in team leading. There were four different sessions. The themes were playing, crafting, singing and final ceremony. Attending to the group was voluntary and every customer of the kindergarten was welcome.

The theoretical background contains the development of preschoolers and the interaction between the parent and child. Furthermore we explain the impact of music, visual arts and playing to the child.

Keywords: parenthood, interaction, interaction of a parent and a child, group leading

Sisällys

1	JOHDANTO	6
2	AVOIN PÄIVÄKOTI PIKKU-HEPO	7
3	LEIKKI-ikäISEN LAPSEN KEHITYS.....	8
	3.1 Leikki-ikä	8
	3.2 Fyysinen kehitys	8
	3.3 Motorinen kehitys	8
	3.4 Sosiaalinen kehitys	10
	3.5 Lapsen kognitiivinen kehitys	11
4	VANHEMMAN JA LAPSEN VÄLINEN VUOROVAIKUTUS	12
5	TARINA JA LAPSI	13
6	RYHMÄTOIMINTA	14
	6.1 Ryhmän toiminta	14
	6.2 Ryhmässä oppiminen	16
7	OPINNÄYTETYÖN TAVOITTEET JA PERUSTELUT	16
8	TOIMINTASUUNNITELMA	17
9	TOIMINNAN TOTEUTUS	18
	9.1 Tutustumistuokio	19
	9.2 Kädenjalkien maalaus	20
	9.3 Leikkiä laulaen.....	21
	9.4 Päätösjuhla	24
10	ARVIOINTIA RYHMÄNOHJAUSTAITOJEN KEHITYKSESTÄ	25
11	POHDINTA	25
	Lähteet	31
	Taulukot	34

1 JOHDANTO

Opinnäytetyönä järjestettiin vanhempi-lapsi toimintaa avoimessa päiväkodissa Pikku-Hepossa. Avoin päiväkotikoti Pikku-Hepo sijaitsee Vantaan Hakunilassa. Toiminnan tarkoituksena oli järjestää avoimen päiväkodin asiakkaille vanhempi-lapsi toimintaa. Toimintaa järjestettiin neljästi ja yksi kerta oli kestoaltaan 90 minuuttia. Opinnäytetyön idea oli lähtöisin päiväkodilta. He olivat toivoneet opinnäytetyön tekijöitä järjestämään toimintaa yksikössään. Toimintasuunnitelman käytiin läpi yhteistyökumppanin kanssa, jonka jälkeen suunnitelmaa muokattiin ja paranneltiin. Aiheen valitsimme, koska perhehoitotyö kiinnostaa molempia ja lasten kanssa toimiminen on luontevaa.

Opinnäytetyön teoreettinen viitekehys pitää sisällään vanhemman ja lapsen välistä vuorovaikutusta, sekä varhaista vuorovaikutusta. Lisäksi lukija saa tietää lapsen kehityksestä. Kirjallisessa työssä on myös huomioitu leikki-ikäisen lapsen sosiaalista, fyysistä, kognitiivista ja motorista kehitystä. Raportissa kerrotaan myös ryhmätaidoista ja ryhmän ohjauksesta.

Opinnäytetyön tavoitteena oli vanhemman ja lapsen välisen vuorovaikutuksen tukeminen ja ryhmänohjaustaitojen kehittäminen. Vanhemman ja lapsen välistä vuorovaikutusta pyrittiin tukemaan ohjauksen kautta. Ryhmänohjaustaitojen kehittäminen on henkilökohtainen tavoitteemme. Toimintaa arvioimme omien ja päiväkodin henkilökunnan havaintojen ja ryhmäläisiltä ja henkilökunnalta saadun palautteen avulla. Toiminnallisen opinnäytetyön tekeminen tuntui meistä luontevalta.

2 AVOIN PÄIVÄKOTI PIKKU-HEPO

Päiväkoti Pikku-Hepo on Vantaan Hakunilassa toimiva avoin päiväkoti. Avoin päiväkoti on avoinna maanantaisin ja perjantaisin klo. 09.00-15.00, sekä torstaisin 09.00-12.00. Avoimeen päiväkotiin voivat tulla lapset, vanhemmat ja isovanhemmat. Avoimessa päiväkodissa vanhemmat ja lapset pääset tekemään yhdessä, toimintaa löytyy paljon erilaista. On erilaisia leikkejä, lauluja, liikuntaa, retkiä yms. Avoimessa päiväkodissa henkilökunta järjestää ajoittain yhdessä vanhempien kanssa toimintaa.

Päiväkodissa on myös kerhotoimintaa. Tiistaisin ja keskiviikkoisin on aamupäivällä pienten kerho klo 09.00-11.00, 2,5-3,5-vuotiaille lapsille. Tiistai-, keskiviikko- ja torstai-iltapäivisin pidetään kerhoa 3,5-5-vuotiaille lapsille klo 12.00-15.00.

Päiväkoti sijaitsee kerrostalon alimmassa kerroksessa. Pihalla on pieni leikkialue, joka on käytössä kaikille pihan lapsille. Päiväkodissa on monta huonetta. Sisäänmentäessä tulemme eteisen kautta ruokailu/leluhuoneeseen. Ruokailuhuoneessa on keittotasot asiakkaiden omien ruokien lämmitystä varten. Päiväkodilta on mahdollista ostaa pientä korvausta vastaan lastenruokia, pillimehuja ja kahvia. Seuraava huone on askarteluhuone. Huoneesta löytyy lähes kaikki tarvittava maalaukseen, askarteluun ja piirtämiseen. Osa tarvikkeista on kuitenkin henkilökunnan takana lukittuina. Seuraavaa huonetta päiväkodilla kutsutaan riehumishuoneeksi. Huoneessa on kasapäin tynyjä, patjoja ja pehmopalloja. Monet lapset halusivat aina tähän kyseiseen huoneeseen. Huoneessa on oltava aina paikalla aikuinen lasten siellä leikkiessä. Riehumishuonetta vastapäätä on henkilökunnan huone. Yhteyshenkilönä päiväkodissa toimi päiväkodin toiminnanohjaaja Päivi Saarinen. Lisäksi avoimessa päiväkodissa työskentelee kaksi muuta lastenhoitajaa.

Avoimet päiväkodit Vantaalla on tarkoitettu alle kouluikäisille lapsille ja heidän huoltajilleen. Avoimen päiväkodin toiminta perustuu yhdessäoloon, vanhemmat huolehtivat lapsistaan. Toiminta on maksutonta, eikä avoimeen päiväkotiin tarvitse erikseen ilmottautua. Toiminta muotoutuu vanhempien toiveiden mukaisesti. (Vantaan kaupunki.)

3 LEIKKI-ikäISEN LAPSEN KEHITYS

3.1 Leikki-ikä

Leikki-ikäällä tarkoitetaan ikävuosia 2-6. Leikki-ikä voidaan jakaa varhaiseen ja myöhäiseen leikki-ikään tai taaperoihin ja palleroihin. Myös esikouluikäisistä lapsista puhutaan, tällä tarkoitetaan seuraavana vuonna kouluun meneviä lapsia, jotka Suomessa yleensä ovat silloin 6-vuotiaita. Leikki-ikässä lapset oppivat monenlaisia käytännön taitoja, mikä on leimauttavaa koko ikäkaudelle 2-6. (Muurinen, Surakka 2001.)

3.2 Fyysinen kehitys

Fyysinen kasvu on suurimmassa osassa solujen ja koon lisääntymistä. Fyysinen kasvu kestää ihmisen syntymästä kuolemaan. Leikki-ikässä kasvuvauhti tasaantuu, lapsi kasvaa noin 5-7 cm pituutta ja 2-3 kg painoa vuodessa. (Muurinen, ym 2001:46.) Taulukossa 1 on fyysisen kasvun ikäjakaumat jaoteltuna.

Sikiökausi	Munasolun hedelmöitymisestä lapsen syntymään
Neonataalikausi	Ensimmäinen elinkuukausi
Imeväisikä	Ensimmäinen elinvuosi
Leikki-ikä	lät 2-6
Kouluikä	7vuotiaasta murrosikäiseksi
Murrosikä	Kasvukauden loppuun, n.12-18vuotiaat

Taulukko 1:Fyysisen kasvun ikäjakaumat

3.3 Motorinen kehitys

Yksivuotias ottaa ensimmäiset askeleensa ilman tukea ja käveleminen saa varmuutta. Puolitoistavuotias osaa jo kävellä takaperin. Hän vie ruuan suuhun lusikalla ja juo kupista. Puolitoistavuotias rakentaa muutaman palikan korkuisen tornin. Hän osaa käänellä kirjojen sivuja sekä asettaa palikoita muotolaatikkoon. Kaksivuotias heittää ja potkii palloa. Hän

kävelee portaita tasa-askelin. Lapsi osaa rakentaa 6-7 palikan tornin ja harjoittelee ympyrän piirtämistä. Kolmevuotias hyppii molemmilla jaloilla ja osaa ajaa kolmipyöräistä pyörää. Hän jäljittelee motorisia taitoja toisten mallista ja pukee sekä napittaa itse vaatteensa. Lapsi piirtää ympyrän ja viivan ja pitää kynää sekä oikeassa että vasemmassa kädessä. Hän harjoittelee pukemista ja riisumista, kengät voivat mennä vielä väärin jalkoihin. Neljävuotias hyppii yhdellä jalalla ja kävelee jo portaat alas vuoroaskelin. Hän osaa käyttää saksia, osaa piirtää neliön mallista sekä piirtää kolme osaa ihmiseen. Viisivuotias oppii ajamaan kaksipyöräisellä pyörällä ja oppii hiihtämään ja luistelemaan. Hän pystyy kävelemään kapeaa viivaa pitkin ja osaa hyppiä kummallakin jalalla erikseen. Viisivuotiaan tasapaino on riittävä kiipeilemiseen ja kaikki motorisen kehityksen perusvalmiudet ovat jo olemassa. Lapsi piirtää tähden ja kolmion, luettelee numeroita ja osaa kirjoittaa oman nimensä. (Karling ym 1997:130.)

Lapsi osaa hyppiä esim. hyppynarulla ja kiipeillä eli lapsen raajojen samanaikainen käyttäminen alkaa sujua. Lapsi alkaa kiinnostua askartelusta, koska huomaa pystyvänsä tekemään vaikeampia asioita kuten leikata saksilla. (Duodecim 2012.) Lapsi osaa leikata saksilla ympyrän, pujotella helmiä sekä jäljentää kolmion. Oikea- tai vasenkätisyys on vakiintunut. Ihmispiirroksessa on jo useita yksityiskohtia. Yökastelu on vielä tavallista 5-vuotiaalla. (Hermanson 2007:39.) Hän heittää palloa ja ottaa sen kiinni. 5-vuotias osaa solmia kengännauhat, mutta ei vielä rusetta. Kouluiän lähestyessä lapsi on jo melko kätevä erilaisissa käytännön taidoissa, joita hän harjoittelee ahkerasti. Hän käyttää käsiään mielellään, hän piirtää, kirjoittaa ja värittää. Hän osaa käyttää haarukkaa ja veistä ja kuoria perunan. Kengän nauhatkin hän osaa jo solmia sekä sulkea vetoketjun. Nämä taidot ovat tärkeitä koulunkäynnin aloittamisen kannalta. (Muurinen ym 2001:48.) Taulukossa 2 on kuvattu leikki-ikäisen lapsen motorista kehitystä.

1-vuotias	- Ottaa ensimmäiset askeleet ilman tukea - Käveleminen saa varmuutta -1,5-vuotias voi kävellä takaperin
2-vuotias	- Heittää palloa - Potkii palloa - Kävelee portaita takaperin
3-vuotias	- Hyppii tasajalkaa - Ajaa kolmipyörää - Jäljittelee muilta motorisia taitoja - Pukee ja napittaa vaatteet
4-vuotias	- Hyppii yhdellä jalalla - Kävelee portaita vuoroaskelin

5-vuotias	<ul style="list-style-type: none"> - Ajaa kaksipyöräisellä - Hiihtää, luistelee - Kävelee kapeaa viivaa pitkin - Kiipeilee - Motoriset perusvalmiudet olemassa
-----------	---

Taulukko 2: Leikki-ikäisen motorinen kehitys

3.4 Sosiaalinen kehitys

Syömisen harjoittelu on johtanut tuloksiin ja kolmevuotias syö melko hyvin itse sekä osallistuu mielellään ruuan valmistamiseen. Hän tunnistaa oman ja toisten sukupuolen. Hän juttelee leluilleen ja eläimille ja alkaa leikkiä yhdessä toisten kanssa. Pelit alkavat kiinnostaa ja säännöt alkavat hahmottua. Omaa lelua voi jo lainata toiselle vähäksi aikaa ja lapsi tietää saavansa sen takaisin. Lapsi pelkää usein pimeää, koska huonekalujen muodot näyttävätkin pimeässä uhkaavilta. Mielikuvitus loihtii vaaroja pimeyteen. Neljävuotias on itsenäinen ja riippumaton. ”Minä itse”-ikävaihe on menossa. Lapsi saattaa olla aggressiivinen niin fyysisesti kuin verbaalisestikin opetellessaan tahtomista. Lapsen uhmaikä ajoittuu noin 3-5-vuoden paikkeille. Tämä kuuluu lapsen ns. ensimmäiseen itsenäistymisen kehitykseen eikä siitä pidä huolestua. Lapsi saattaa saada raivokohtauksia, heittäytyä kaupan lattialle kirkumaan, jos ei saa haluamaansa karkkipussia. Toisinaan uhmaikäiseen liittyy ns. affektikrampit, jolloin lapsi menettää hetkeksi tajuntansa itkun yhteydessä. Tila menee ohi itsestään eikä siihen pidä kiinnittää huomiota. Se on osa valtataistelua, jossa lapsi koettelee rajojaan. Vanhemman on pidettävä rajat lapselle, jotta tämä tuntee olonsa turvatuksi. (Minkkinen ym 1997:69-71.)

Nelivuotiaan mielikuvitus on vilkas ja hän leikkii mielellään roolileikkejä. Leikin avulla hän myös purkaa pahaa oloaan. Lääkärileikit ovat myös ajankohtaisia, koska lapsi on kiinnostunut sukupuolisuudestaan ja käsittelee aihetta leikin avulla. Tyttö kiintyy tässä iässä isäänsä ja poika äitiinsä. Nelivuotias auttelee pikkuasioissa ja itsetunto vahvistuu hänen onnistuessaan. Viisivuotias ei ole enää yhtä avoin kuin aiemmin. Hänellä on tarve tehdä asiat oikein ja sääntöjen mukaisesti. Lapsi alkaa kysellä vanhempiensa mielipiteitä asioista. Kaverit ovat tärkeitä ja kateus sisaruksia kohtaan tavallista. Näin lapsi oppii jakamaan tavaroita ja kokemuksia sekä ottamaan toiset huomioon. Lapset hiovat toistensa särmiä paremmin kuin aikuiset pystyvät tekemään. Perheen ainoalle lapselle toisten lasten seura onkin tarpeellista, jottei lapsesta kasvaisi liian itsekeskeinen. (Minkkinen 1997: 69-71.)

Viisivuotiaan lapsen sosiaaliset taidot kehittyvät. Lapsi pystyy tässä iässä ottamaan myös muut huomioon ja on vähemmän itsekeskeinen. Viisivuotias nauttii muiden seurasta. (Duodecim 2012.) 5-vuotias on sosiaalinen, hän viihtyy leikkitoverien sekä aikuisten seurassa.

Pahin uhmaikä alkaa väistyä viiden ikävuoden jälkeen, lapsi pystyy yleensä jo selviytymään ristiriitatilanteista paremmin kuin aiemmin. Lapsi jaksaa keskittyä vähintään puolen tunnin ajan erilaisiin tehtäviin. Lapsi pitää satujen kuuntelemisesta ja niitä kannattaakin lukea hänelle, näin hänen sana- ja käsitevarastonsa kasvaa. Mielikuvitus- ja roolileikit ovat mieluisia. (Hermanson 2007:39-40.)

3.5 Lapsen kognitiivinen kehitys

Kognitiivisuus pitää sisällään havaitsemisen, muistin, ajattelun, kielen ja oppimisen. Havaintojen avulla lapsi tutustuu maailmaan. Ensimmäisenä vuonna lapsen kognitiivinen kehitys koostuu havaintojärjestelmän rakentamisesta. Havaintojen tekeminen ja toiminta on olennainen asia lapsen oppimisessa. Lapsen oppiessa sanojen käyttöä hän pystyy esittämään toiveensa selkeämmin. Kieli on tärkeä osa vuorovaikutuksen kehittäjänä. (Aaltonen ym. 2006:136-140.) Taulukossa 3 on esitelty lapsen kielellisen kehityksen osavaiheet.

Vastasyntynyt	<ul style="list-style-type: none"> - Reagoi puheeseen - Rauhoittuu äidin äänestä tai musiikista
6kuukautinen	<ul style="list-style-type: none"> - Jokeltelee, yrittää kommunikoida - Kuuntelee aikuisen puhetta, tulkitsee äänensävyn perusteella
1-vuotias	<ul style="list-style-type: none"> - Sanoo ensimmäiset sanansa - Nimeää esineitä - Tunnistaa sanoja - Laajentaa ymmärrystään puhuttuun kieleen
2-vuotias	<ul style="list-style-type: none"> - Yhdistää sanoja yksinkertaisiksi lauseiksi - Opettelee taivuttamista - Erottaa käsitteitä (sinä, minä)
3-vuotias	<ul style="list-style-type: none"> - Voi oppia kymmenen sanaa päivässä - Käyttää 3-5-sanaisia lauseita - Taivuttaa verbejä - Osaa lukumäärät yhdestä kolmeen - Käyttää käskyjä, kysymyksiä ja kieltolauseita
4-vuotias	<ul style="list-style-type: none"> - Hallitsee tuhansia sanoja - Käyttää 5-6-sanaisia lauseita - Vertailee asioita - Miksi- kysymyksiä - Opettelee laskemaan
5-vuotias	<ul style="list-style-type: none"> - Taivutussäännöt tulevat tutuiksi - Osaa kertoa tarinoita - Hallitsee vaikeat äänteet

	- Osaa laskea helppoja laskuja sormien avulla
--	---

Taulukko 3:Lapsen kielellisen kehityksen vaiheet

4 VANHEMMAN JA LAPSEN VÄLINEN VUOROVAIKUTUS

Myönteinen vuorovaikutus on lapselle tärkeää, sen tulee olla hyväksyvää ja avointa. Vuorovaikutuksessa vanhemman ja lapsen välillä pyritään selvittämään ongelmat niin, että kumpikin osapuoli olisi ratkaisuun tyytyväinen. Vuorovaikutuksen tärkeimpiä taitoja on kuunteleminen ja itsensä ilmaisu. Ihminen kehittyy näillä aloilla läpi elämän. Kommunikointi voi olla vaikeaa. Sanaton ja sanallinen viestintä ovat kommunikoinnin pääalat. Sanaton viestintä kehittyy lapsella ensin. Lapsi oppii kehon kielellä kommunikoidaan vanhemmilleen. Samoin vanhemmat kommunikoivat kosketuksella lapselle silloin kun tämä ei vielä sanallista viestintää ymmärrä. Sanattoman ja sanallisen viestinnän ollessa ristiriidassa se on lapselle hyvin hämmentävä kokemus. Kuulijan kuullessa toista ja sanattoman viestinnän kertoessa muuta, ei kuulija enää tiedä mitä uskoa. Vanhempi helposti tulkitsee, ettei lapsi ota hänen tunteitaan huomioon, mutta usein lapsi muuttaa käytöstään, kun heille selvästi kerrotaan käytöksen aiheuttavan mielipahaa. Kun lapselta kielletään jonkun asian tekeminen, on aikuiselta hyvää kommunikointia ehdottaa tilalle jotain muuta tekemistä. (Jarasto, Sinervo 1997:138-140.)

Lapsi oppii 1-2- vuotiaana yhä enemmän kielellistä kommunikointia. Tässä iässä lapsi kuitenkin tarvitsee myös paljon sanatonta ohjausta. Hän tajuaa yksinkertaisia ohjeita. Kahden vuoden iässä vanhemman ja lapsen välinen vuorovaikutus saa uusia piirteitä kielellisen kehityksen kautta. (Jarasto ym. 1997:37-38.) Uhmaikään tullessa n. 2-3- vuotiaana lapsi osaa vaatia ja kysyä. Tällöin lapsen sanavarastosta löytyy usein sanat: Minä, haluan. Uhmaikäisen lapsen kanssa kommunikoinnissa vanhemman on syytä olla varovaisempi. Vanhemman kannattaa tällöin välttää turhaa huomion antoa. Tämän ikävaiheen loppupuolella alkaa lapsen kielellinen vuorovaikutus kehittynyt. Lapsi on oppinut useita sanoja ja pystyy kommunikoidaan vanhemman kanssa enemmän kielellisesti. Lapsi nauttii kehityksestä ja pitää mm. satujen kuuntelemisesta tässä iässä. (Jarasto, ym. 1997:40-44.)

3-4- vuotiasta lasta mielyttää itsenäinen tekeminen. Tässä iässä askartelu ja maalaaminen ovat mielekästä puuhaa. Lapsi saa toimia oman työnsä ohjaajana ja olla itse tavoitteiden asettaja teoksessaan. (Jarasto ym. 1997: 51.) 4-5- vuotiaana lapsen mielikuvitus alkaa kehittyä. Mielikuvitus voi pelottaa, sekä toisinaan hauskuuttaa lasta. Lapsen mielikuvitus kehittyy ja siitä on lapselle hyötyä myöhemmässä elämässä. Mielikuvitus tuo lapselle uuden

kiinnostuksen mm. satuja kohtaan. Lapsi kiinnostuu keksimään omia satuja ja esittämään niitä muille. (Jarasto ym. 1997:52-54.)

Musiikin avulla lapsi pystyy toteuttamaan varhaista vuorovaikutusta jo ennen sanallista vuorovaikutusta. Lapsi pystyy tähän rytmin ja harmonian avulla. (Johansson 2002:13.) Musiikin avulla vanhempi ja lapsi luovat yhteistä kieltä. Äidin hyräillessä lapselle ei taka-ajatuksena ole lapsen opettaminen laulamaan. Lapsi pystyy jo parin vuorokauden iässä tunnistamaan vanhempansa ääneen. (Johansson 2002:13-21.)

Musiikkia on käytetty jo kautta aikojen ihmisten apuna ilmaista itseään. Musiikki on auttanut monia kestämään vaikeuksia, musiikki on luonut ryhmiä. Musiikkia on käytetty terapiavälineenä jo pitkään. Musiikin terapeuttisista vaikutuksista on kirjoitettu ensimmäisen kerran Egyptissä yli 4000 vuotta sitten. Musiikin avulla lapsi voi kehittää mielikuvitustaan ja musiikin kuuntelija voi itse kuvitella musiikilleen tapahtumaketjuja, joidenka läpi voi elää. Musiikki on myös leikkiä. Musiikin avulla voidaan käsitellä vaikeitakin asioita ns. helpolla tavalla. Lapsi elää musiikin mukana ja miettii tapahtumia. Ihminen tahtoo usein kuunnella musiikkia, joka vastaa sen hetkistä mielentilaansa. Ihminen voi samaistua musiikkiin. (Ahonen 1997:13-18.) Musiikki voi toimia myös hyvänä apuvälineenä lapsen itseilmaisulle. Lapsen tullessa tietoisiksi musiikista, alkaa hän reagoida musiikille. Lapsen hyräillessä voi kyseessä olla lapsen reagointi ääneen, tuolloin lapsi kokee äänen mieluisaksi. (Ahonen-Eerikäinen 1999:38-39.)

5 TARINA JA LAPSI

Lapsista on hauskaa kuunnella satuja. Myös satujen keksiminen on mukavaa lasten mielestä. tarinat parantavat ja kuntouttavat lasta. Satuja ja tarinoita käytetään lasten kuntoutuksessa, kirjallisuusterapiassa satuja käytetään lapsilla ennaltaehkäisevästi kasvun ja kehityksen tukena sekä parantavina välineinä. Itseilmaisun harjoittelu parantaa lapsen itsetuntoa ja edistää tervettä kasvua ja kehitystä. (Mäki 2008: 12-23.)

Hyvässä sadussa on etäännyttävä alku (Olipa kerran kaukana suuren metsän takana.), selkeä juoni ja hahmot, hyvän ja pahan taistelu, sankarin selviytyminen voittajana ja onnellinen loppu. "Ja he elivät onnellisina elämänsä loppuun asti". Loppulause selventää lapsille, että onnellisena voi selvitä kuolemanpelosta solmimalla suhteen toiseen ihmiseen, saavuttaen siten turvallisuuden tunteen. Sadussa hyvä ja paha olento on oltava vastakkain, koska ihmisessäkin on nämä molemmat puolet. Kun vanhempi lukee lapselle tällaista satua, kokee lapsi olevansa hyväksytyt kaikkine tunteineen. (Mäki 2008: 12-23.)

Leikki luo yhteenkuuluvuutta ja se tutustuttaa ihmiset toisiinsa. Lapselle leikki on tärkeää ja läsnä olevaa. Leikki on lapselle välttämätöntä, ilman sitä hän sairastuu. Leikki on lasten perusoikeus ja sen tärkeyttä korostaa, että se on kirjattu YK:n Lapsen oikeuksien julistukseen. Aikuisen leikkiminen lasten kanssa saa lapset tuntemaan, että aikuinen on kiinnostunut lapsista ja on mielellään heidän seurassaan. Leikki on lapsen luonnollinen tapa toimia ja aikuisen tulee huolehtia siitä, että lapsella on riittävästi aikaa leikkiä ja leikkiin sopivat puitteet. (Karlsson 2003:20-23.) Lasten itsetunto vahvistuu, kun he saavat kertoa tarinoitaan. Lasten yksilöllisyyden ja yhteisöllisyyden saadessa tilaa, se antaa lapsille rakennusaineita vahvaan minuuteen ja valaa uskoa itseen. Tämä koskee kaikenlaisia lapsia. Kun toiminta koetaan yhteiseksi, toista arvostavaksi ja kuuntelevaksi, syntyy turvallisuuden tunne. Samoin vähentyy lasten levottomuus, koska lapset ovat motivoituneita sadutukseen ja kokevat sen tärkeäksi. (Karlsson 2003:133-136.)

”Maalaamisen, piirtämisen, muovailun ja muun kuvailmaisun keinoin voidaan tavoittaa psyyken alueita, joille muuten on vaikea tai mahdotonta päästä. Työskentelyn edetessä taiteellisen toiminnan tuottamat elämykset ja oivallukset auttavat näkemään omaa elämäntilannetta uusin silmin ja oivaltamaan tuoreesti omaa sisäisyyttä ja ihmissuhteita.” Taide mahdollistaa mielikuvien, muistojen ja sanattomien kokemusten esittämisen konkreettisesti ja aistein havaittavasti. Taide mahdollistaa myös kuvaamaan asioita, joille ei ole olemassa sanoja tai joiden merkitykset ovat vasta muotoutumassa. Lapset siirtävät leikissä kokemaansa ajatustehtävien ratkaisuihin. Lasten käytös- ja oppimishäiriöitä voidaan ehkäistä taideterapian avulla, jolloin oppimistulokset paranevat ja käytöshäiriöt vähenevät. Tarkkaavuus- ja keskittymishäiriöiden hoidossa on myös käytössä taideterapia, jolloin taideterapia tuo mahdollisuuksia oppimiseen, oman toiminnan jäsentelyyn ja muistin apuvälineeksi. Taideterapiaa käytetään lapsille apuna mielenterveystyössä, hoitotyössä, sosiaalityössä ja erityiskasvatuksessa. Taideterapian yksi merkittävistä eduista perheiden auttamisessa on se, että myös pienet lapset voivat ei-verbaalisesti osallistua siihen täysivaltaisesti kuvallisilla hahmoilla kommunikoiden. (Rankanen 2007:59-62,182-183.)

6 RYHMÄTOIMINTA

6.1 Ryhmän toiminta

Ryhmään kuuluminen on lapselle tärkeää. Lapsi saa tästä itseluottamusta ja turvallisuutta, tärkeää on myös, että ryhmään kuuluu lapsen ikätovereita. Useat lapset ovat nykyisin päivähoidossa vanhempien ollessa töissä. Lapset saavat tällöin vanhempien rinnalle kodinulkopuolisen aikuisen päivähoidosta. Lapselle on tärkeää tuntua olonsa turvalliseksi myös kodinulkopuolisten aikuisten kanssa, joten sekaryhmä lapsia ja aikuisia on kehitykselle

hyväksi. Lapselle uusi ryhmä on suuri kokemus ja tunne. Jännitys voi ottaa vallan lapsesta, jolloin hän sulkeutuu turvallisen aikuisen luokse piiloon uusilta ryhmäläisiltä. Johdonmukaisuus, oikeudenmukaisuus ja järjestelmällisyys ovat sekaryhmän tärkeitä ominaisuuksia. On tärkeä näyttää lapselle, että on oikeudenmukainen jokaista ryhmäläistä kohtaan. Lapsi voi löytää ryhmäläisenä sisälleen piilottamia tunteita, esim. sisaruksen syntymä tai mustasukkaisuus vanhemmista. Ryhmässä vieraan aikuisen ollessa läsnä, nämä tunteet saattavat nousta pintaan. Lapsen on kuitenkin hyvä elää nämä tunteet uudestaan. Ryhmässä toimiminen tuo lapselle vastuun tunnetta. Lapsi tuntee olevansa vastuussa omasta toiminnasta ja näin yrittää parhaansa. (Jarasto ym 2000:159-164.)

Ryhmällä on eri kehitysvaiheita. Normaalisti kehitysvaiheet nähdään seuraavasti: muotoutumisvaihe, kuohuntavaihe, normivaihe, tiimivaihe ja lopetusvaihe (Aarnikoivu 2008:67.) Käynnistysvaiheessa ryhmäläiset etsivät hyväksyntää ja paikkaansa ryhmässä. Sääntöjä ja tehtäviä selvitellään. Käynnistysvaiheessa ohjaajan tehtävä on keskustella tavoitteista ja kuunnella alaisia. Muotoutumisvaiheessa ryhmäläiset hakevat hyväksyntää, kasvattavat omaa ymmärrystä ja harjaannuttavat vuorovaikutusta. Ohjaajan tehtäviä on esimerkkinä toimiminen ja hyväksyttävän käyttäytymisen osoittaminen. Kuohuntavaiheessa ryhmäläiset tuovat omia mielipiteitään ilmi. Kuohuntavaiheessa tulevat konfliktit ja alkaa kapinointi. Tässä vaiheessa usein kyseenalaistetaan ohjaajan toiminta. Ohjaajan pyrkii asettaa selkeitä tavoitteita ja käydä esimies-alaiskeskusteluja. Normivaiheessa yhteistyö kehittyy. Ilmaistaan itseään avoimesti ja luodaan me-henkeä. Tässä vaiheessa alkaa säännöt olla selviä. Ohjaaja antaa konkreettista ryhmän ohjausta. Tiimivaiheessa ryhmä toimii, rooleissa joustetaan ja tehtävä suoritetaan, ohjaaja huolehtii onnistumisesta. Lopetusvaiheessa on usein voimakkaita tunteita. Tavoite on tällöin saavutettu ja ryhmä hajoaa. (Aarnikoivu 2008:67-72.) Taulukosta 4 näemme lyhyesti selitettynä ryhmän kehitysvaiheet ryhmänjäsenten silmin. Taulukosta 5 näemme ryhmäntoiminta vaiheet ohjaajan silmin.

Muotoutumisvaihe	Etsitään paikkaansa ryhmässä
Kuohuntavaihe	Konfliktit, kapina
Normivaihe	Yhteistyö kehittyy
Tiimivaihe	Ryhmä toimii
Lopetusvaihe	Tavoite saavutettu

Taulukko 4: Ryhmävaiheet ryhmäläisen silmin

Muotoutumisvaihe	Esimerkkinä toimiminen
Kuohuntavaihe	Asettaa tavoitteet
Normivaihe	Konkreettinen ohjaus
Tiimivaihe	Huolehtii onnistumisesta
Lopetusvaihe	Ryhmän lopettaminen, jälkipuinti

Taulukko 5: Ryhmävaiheet ohjaajan silmin

6.2 Ryhmässä oppiminen

Uusi ryhmä on lapselle tärkeä oppimiskokemus. Lapsi oppii, että jokaisessa ryhmässä on omat säännöt. Sopeutuminen ryhmään voi viedä aikaa. Aluksi lapsi on hämmästynyt ryhmän ja kodin välisistä eroista ja miettii miksei voi toimia samoin kuin kotonaan. Lapsi ei välttämättä ole oppinut huomioimaan toisia, mutta ryhmässä toisten huomioimisella on suuri merkitys. Lapsi tarvitsee tunteen, ettei ryhmässä vaadita häneltä asioita joita hän ei osaa. Lapsi oppii ryhmässä paljon itsestään. Ryhmässä lapsi arvioi muita lapsia ja vertaa itseään muihin. Se on myös tärkeää lapsen kehitykselle. Ryhmässä lapsi uskaltaa ja rohkaistuu harjoittamaan leikkejä, joita ei välttämättä yksin tai kaksin uskaltaisi tehdä. Ryhmän avulla lapsi oppii tulemaan toimeen muiden kanssa. Ryhmään kuuluminen opettaa siis lapselle sosiaalisia taitoja. Lapsi oppii toimimalla, havainnoimalla, liikkumalla, leikkimällä ja toistamalla, joten ryhmätoiminta on lapsen kehitykselle välttämätöntä. Oppimiseen vaikuttaa paljon ryhmän ohjaaja. Sen lisäksi oppimiseen vaikuttaa ympäristö, kaverit, mielialat, vireystila ja palaute, niin ohjaajalta kuin muilta ryhmäläisiltä. (Jarasto ym 2000:159-165.)

7 OPINNÄYTETYÖN TAVOITTEET JA PERUSTELUT

Päätavoitteena toiminnassamme oli vanhemman ja lapsen välisen vuorovaikutuksen tukeminen. Aaltosen ym (2006:163) mukaan jos lapsi tarvitsee tukea vuorovaikutustaitojen oppimiseen, on hyvä tilanne oppimiseen konkreettinen ohjaus sosiaalisessa tilanteessa.

Tavoitteena oli tukea vanhemman ja lapsen välistä vuorovaikutusta omalla ohjauksella. Tavoitteena on tukea ja mahdollistaa näin vanhemmalle ja lapselle ohjauksen kautta, uusia tapoja ja keinoja kommunikointiin. Opinnäytetyön tavoitteena oli myös lapsi-aikuisryhmän yhteen saattaminen ja toiminnan ohjaus. Henkilökunta piti meidän suurimpana haasteena saada ryhmän vanhemmat osallistumaan itse toimintaan. Aarnikoivun (2008:67) mukaan hyvä yhteistyö ja toimiva ryhmä saadaan aikaan kun ryhmän jokainen jäsen antaa panoksensa.

Aluksi suurimmaksi haasteeksi koettiin juuri ryhmän muodostaminen. Ryhmän toiminta on kuitenkin suuressa osassa toiminnan onnistumisen kannalta. Suunnitteluvaiheessa huomioitiin tämä ja pyrittiin panostamaan ensimmäisessä toimintatuokiassa ryhmähenkeen.

Ryhmäohjaus taitojen kehittäminen oli henkilökohtainen tavoite. Ryhmäohjaustaitoja tarvitaan tulevassa ammatissamme paljon. Ammatillista kasvua miettiessä ryhmäohjaustaidot nousevat suureen rooliin opinnäytetyössämme. Aution (2005:18-24) mukaan ohjaaja on se henkilö, joka tekee omalla käytöksellään oppimistilanteesta lapselle mukavan ja opettavan. Ohjaajan ohjauksella on suuri merkitys oppimiseen, jopa enemmän kuin käytössä olevalla menetelmällä. Ohjaajan tulee pystyä pitämään ohjaus hallussa ja antamaan selkeitä ja ymmärrettäviä ohjeita.

Aution ym. (2005:63-66) mukaan lapsiryhmän ohjaaminen ilman kunnon valmistautumista voi johtaa kaaokseen. Lapsiryhmän ohjauksessa olisi aina hyvä olla varasuunnitelma. Lapsiryhmän ohjaajan tärkeitä ominaisuuksia on aitous, hyvä itsetuntemus, kannustavuus, luotettavuus, turvallisuus, välittävyys ja luovuus.

Tarkoituksena oli järjestää monipuolista toimintaa ja tuoda samalla päiväkodille toiminnalla jotain uutta, jota päiväkodin henkilökunta voisi käyttää jatkossa toiminnan suunnittelemisessa.

8 TOIMINTASUUNNITELMA

Toiminnansuunnittelu alkoi huhtikuussa 2012 yhteistyössä päiväkodin yhteyshenkilön kanssa. Toimintatuokiot olivat tarkoitus järjestää toukokuussa 2012. Toimintaa suunniteltiin yhdessä päiväkodin yhteyshenkilön kanssa. Henkilökunnalle esiteltiin suunnitelma tulevasta toiminnasta. Suunnitteluvaiheessa pyrittiin huomioimaan lasten ikähaarukka. Jokaista toimintakertaa suunniteltaessa pohdittiin miten pienemmät/isommat lapset kykenevät kyseiseen toimintaan. Henkilökunta kertoi tavallisista ryhmätunneistaan ja mitä avoimessa päiväkodissa yleensä tehdään. Pyrittiin henkilökunnan toiveesta tuomaan mukaan jotain uutta. Henkilökunta kertoi avoimen päiväkodin lasten olevan kovia laulamaan ja tahtovat

usein laululeikkejä yhdessä vetää. Silloin tiedettiin yhden kerroista olevan laululeikkejä. Sovittiin, että jokainen toimintatuokio tulee olemaan luovaa toimintaa, jossa ryhmäläiset pääsevät itse töihin.

Toimintaa arvioidessa suunniteltiin käytettävän vanhemmilta (Liite 1.), lapsilta (Liite 2.) ja päiväkodin henkilökunnalta saatua palautetta. Lisäksi käytettiin itsearviointia ja omia havaintoja apuna tavoitteiden arvioinnissa.

Vanhemmilta saatu palaute kertoi onnistumisesta ryhmähengen luomisessa ja ryhmän toiminnasta. Vanhemmat myös saivat ilmaista tyytyväisyytensä toimintatuokioiden sisällöstä ja onnistumisesta. Lapsilta antamasta palautteesta saataisiin selville toiminnan suunnittelun onnistuminen. Lapset kertoisivat myös, onko toiminta ollut mukavaa.

Päiväkodin henkilökunnalta suunnittelimme saavamme palautetta suullisesti jokaisen toimintatuokion jälkeen. Lopuksi saataisiin vielä kirjallinen yhteenveto palautteesta. Henkilökunnan antamasta palautteesta tulisi selville kuinka tavoitteissa oli onnistuttu. Henkilökunnan havainnot toiminnan sujuvuudesta ja laadusta olisivat tärkeitä. Henkilökunnan jäsenet ovat tunteneet ryhmäläiset pidempään ja osaavat havainnoida muutoksia meitä paremmin.

Omat havainnot ovat tärkeitä miettiessä ryhmäläisten kommunikoinnin tukemista. Vanhempien ja lasten välistä ohjausta tarkkailisimme alusta asti ja omalla ohjauksella pyrkisimme vaikuttamaan heihin ja antamaan näin ollen uusia keinoja. Jokaisen toimintatuokion jälkeen käymme myös keskenämme läpi toimintatuokion kulun. Jokaisen tunnin jälkeen pohtisimme mitä olisimme mahdollisesti voineet tehdä toisin paremman tuloksen saavuttamiseksi. Lisäksi arvioisimme omaa ohjaustamme ja ryhmänohjaustaitojamme.

9 TOIMINNAN TOTEUTUS

Opinnäytetyön toiminnallinen osuus järjestettiin avoimessa päiväkodissa Pikku-Hepossa käyttäen leikkihuonetta ja askarteluhuonetta. Toiminnallinen osuus aloitettiin kutsujen tekemisellä. Toimintaan olivat kaikki avoimeen päiväkotiin tulleet perheet tervetulleita. Ennen ensimmäistä toimintatuokiota päiväkodin henkilökunta jakoi asiakkailleen tehtyjä kutsuja. (Liite 3.) Yhteistyökumppanin kanssa oli sovittu, että osallistujamäärän kasvaessa liian suureksi, saadaan heidän henkilökunnastaan apua tarvittaessa. Toimintatuokiot järjestettiin päiväkodin tiloissa.

Toimintatuokiot alkoivat nimikierroksella. Jokaisen toimintatuokion aluksi sai myös kertoa lempiasiansa. Yhdellä kerroista kerrottiin lempiväri ja toisella mm. lempieläin.

Toimintatuokion aluksi kerrottiin mitä tunnilla tulisi tapahtumaan. Aluksi esiteltiin toimintatapa ja ohjattiin kuinka haluttuun lopputulokseen päästään. Aktiivisen toiminnan osuus toimintatuokiosta kesti tunnin verran. Tunnin loppuksi vanhemmat ja lapset täyttivät myös palautekaavakkeen. Pikaisesti tunnin loppuksi kerroimme myös seuraavan toimintatuokion sisällöstä.

9.1 Tutustumistuokio

Ensimmäinen toimintatuokio alkoi esittelyllä. Tutustuminen ryhmäläisiin aloitettiin itsemme esittelyllä ja kertomalla opinnäytetyöstä ja sen tavoitteista. Tämän jälkeen jokainen ryhmäläinen sai esitellä ja kertoa itsestään. Ryhmään osallistui viisi aikuista ja yhdeksän lasta. Lapsien ikähaarukka oli seitsemästä kuukaudesta viisivuotiisiin. Rento ja avoin ilmapiiri luotiin heittäytymällä toimintaan ja hassuttelemalla. Puhuttiin käärmeelle hassulla äänellä ja kerrottiin itsestä. Monet lapsista ujostelivat esittelyn aikana, joten annoimme lapsille pehmokäärmeen, jolle asiat kertoa. Lapsi osaa jo usein varhaisessa vaiheessa sanoa nimensä ja usein puhuu itsestään etunimellä. Aaltosen ym (2006:163) mukaan lapsi alkaa jo varhaisessa vaiheessa muodostamaan ystävyys-suhteita ikätovereihin koskettamalla ja hymyilemällä. Lapset viettävät paljon aikaa leikkien esim. erilaisia roolileikkejä, joiden avulla lapsi vahvistaa omaa identiteettiään. Tavoitteisiin pääsyn avaimena oli onnistua ensimmäisellä tunnilla luomaan turvallinen ja luotettava ryhmähenki. Ensimmäisen tuokion suunnittelussa huomioitiin tämä ja pyrittiin pitämään rauhallinen ja avoin tunnelma läpi toimintatuokion.

Aaltosen ym (2006:219) mukaan aikuisen vastuulla on luoda ryhmälle turvallinen ja hyvä olo. Lisäksi aikuisen eli tilanteessamme ryhmävetäjien on järjestettävä leikki-ikäiselle lapselle välineet tarvittavaan leikkiin.

Ensimmäisellä tunnilla päästiin siis työstämään ryhmänohjaustaitoja. Seuraavaksi kerrottiin ryhmälle loru, jonka mukana pystyi eläytymään leikkien. Loru kertoi hiiriperheestä. Lapset kuuntelivat keskittyneinä ja osallistuivat toimintaan. Loruja ja tarinoita valittiin toimintaan, koska Jaraston ym. (1997:44) mukaan 2-3-vuotiaiden lapsien kielellinen vuorovaikutus kehittyy ja sadut ja tarinat ovat heille mielenkiintoisia ja mukavia oppimisen apuja.

Ensimmäisellä tunnilla leikittiin myös muita nimileikkejä ja laululeikkejä. Osa leikeistä oli tuntemattomia perheille, osa taas ennestään tuttuja. Päivän päätteeksi saivat ryhmäläiset esittää toiveita. Prinsessa Ruusunen kuului monen suusta. Hetken mietittiin kuinka tämä leikki nyt meni, mutta nopeasti lasten jo aloittaessa leikin, se muistui mieleen. Lisäksi

toiveena oli Leipuri Hiiva. Tämä oli myös tuttu leikki, jonka jokainen ryhmässä osasi. Pienempien lasten vanhemmat leikkivät sylivauvojen kanssa mukana ja lauloivat lapsilleen. Aaltosen ym (2006:153) mukaan pienet lapset alkavat ymmärtämään maailmaa sen avulla mitä äiti kasvoillaan, äänellään, vartalollaan ja käsillään tekee. Lapselle syli on turvallinen paikka, siellä ollessa lapsi tarkkailee muuta ympäristöä. Liioitelluilla ilmeillä ja äänillä lapsi oppii tulkitsemaan ihmisten maailmaa ja osallistumaan siihen omalla painollaan.

Ensimmäisen toimintatuokion toiminta kesti tunnin. Viimeisen puoli tuntia leikittiin lasten kanssa lasten keksimiä leikkejä ja keskusteltiin vanhempien kanssa. Samalla kerrottiin vanhemmille tulevista toimintatuokiosta.

9.2 Kädenjalkien maalaus

Toinen toimintatuokio oli askartelua. Ryhmään osallistui kuusi aikuista ja yhdeksän lasta. Perheitä oli kuusi. Vanhin lapsista oli viisivuotias ja nuorin oli seitsemän kuukautta vanha. Kaksi perheistä oli ensimmäistä kertaa mukana. Neljä perhettä oli viimekerrasta tuttuja. Kaikki vanhemmista olivat äitejä. Tarkoituksena oli maalata kädenjalkia sormiväreillä. Näytillä oli erilaisia malleja, joista perheet voivat ottaa mallia tahtoessaan. Mallit oli varmisteltu aiemmin. Ensin selitettiin ohjeet kuinka kädenjäljen saa maalattua, jonka jälkeen vanhemmat ohjasivat lapsiaan. Jaraston ym. (1997:51.) mukaan 3-4- vuotias lapsi on kiinnostunut itsenäisestä työskentelystä kuten maalaamisesta. Lapsi nauttii tällöin tekemisestään, kun saa itse yritysten kautta löytää oman tavoitteensa. Aaltosen ym. (2006:146) mukaan lapsi alkaa 1-3- vuoden iässä itsenäistyä pienillä teoilla. Lapsi saa maalaamisen kautta toimia itse ja tehdä itsensä näköisen teoksen, joka tukee lasta tässä itsenäistymisen vaiheessa.

Autoimme lapsia maalaamaan kätensä sormiväreillä ja vanhemmat ohjasivat lapsia painamaan kädenjäljen paperille. Kädenjäljet maalattua lapset maalasivat vielä omia teoksiaan. Eräs lapsista ei millään malttanut edes tunnin loputtua lopettaa maalaamista vaan pyysi äitiään jäämään maalaamaan kanssaan. Lapset tulivat kysymään, että kai he saavat pitää työnsä. Teokset jäivät perheille muistoksi. Kuva 2 & 3 ovat maalaustuokiosta.

Kuva 2:Kädenjälkien maalausta

Kuva 3:Kädenjälkien maalausta

9.3 Leikkiä laulaen

Kolmas toimintatuokio muodostui laululeikeistä. Ryhmään osallistui viisi aikuista ja kahdeksan lasta. Kaikki heistä olivat meille jo entuudestaan tuttuja. Kaikki vanhemmat olivat jälleen äitejä. Toimintatuokioon olimme koonneet listan, jolle laululeikkejä olivat listattu. Mukana

oli asusteita leikkeihin. Tunti alkoi kaikille tutulla leikillä. Vanhemmat osallistuivat leikkeihin ensimmäistä toimintakertaa enemmän. Ohjaajina heittäydyimme leikkeihin mukaan, jonka seurauksena vanhemmatkin uskalsivat avautua. Ennestään tuttu sutsisatsi- laululeikki oli ehdottomasti tunnin kohokohta. Lisäksi kerroimme tositarinan koiranpennun päivästä, jota lapset kuuntelivat mieluusti, liite 4. Undulaatti- laululeikki oli ryhmäläisille ennestään tuntematon. Leikissä lauletaan undulaatti- laulua monin eri tavoin. Lopussa kun laulu oli jo tullut perheille tutuksi, pääsivät pienemmätkin eläytymään lauluun. Mukana olevat asusteet sopivat osaan leikeistä. Prinsessa Ruusus-leikkiin, joka oli ryhmän tyttöjen suosikki, oli mukana asusteet prinsessalle, noidalle ja prinsille. Lisäksi mukana oli perhosten siipiä. Osa äideistä puki myös siivet päälleen. Tunnin lopuksi lapset tahtoivat vielä hetken leikkiä perhosia. Liideltiin kuin perhoset siipien kanssa ympäri huonetta. 4-5- vuotiasta lasta voidaan kutsua mielikuvitusmatkailijaksi. Lapsen mielikuvitus on vilkkaimmillaan. Mielikuvituksen avulla lapsi pystyy myöhemmin elämässään selviytymään erilaisista tilanteista. (Jarasto ym 1997:52-53.)

Laululeikkien kautta pystyttiin antamaan lapselle mahdollisuus mielikuvitusleikkiin, jossa hän voi olla sadun prinsessa tai prinssi. Ahosen (1997:13-18) mukaan lapsi pystyy leikin ja musiikin avulla oppimaan ja miettimään tunteitaan. Tämä opettaa lasta tuntemaan itseään ja se helpottaa lapsen vuorovaikutusta. Laululeikki tuokion aikana lapset ja aikuiset kulkivat käsi kädessä piirissä. Aarnikoivun (2008:68-69) mukaan ryhmä oli tässä vaiheessa ns. tiimivaiheessa. Kuva 4 on kuvattu laululeikkituokiosta.

Kuva 4:Laululeikkituokio

9.4 Päätösjuhla

Viimeinen toimintatuokio oli päätösjuhlat. Päätösjuhlassa jaettiin aikuiset ja lapset erilleen. Aikuisia oli neljä ja lapsia seitsemän. Mukana oli yksi uusi perhe, jota emme olleet tavanneet. Toinen vetäjä meni aikuisten kanssa askarteluhuoneeseen keskustelemaan pullakahvien kanssa ja toinen valmisti lasten kanssa kevätjuhlaesityksen käsinukeilla leikkihuoneessa. Paikalla oli tällä kertaa neljä äitiä. Olimme tuoneet mansikkakermakakun kahvin kanssa nautittavaksi. Kahvittelun lomassa juteltiin äitien kanssa. Aluksi jokainen esitteli itsensä ja kertoi minkä ikäisiä lapsia kullakin on. Sen jälkeen sai kertoa, mitä on tehnyt työkseen vai onko ollut opiskelemassa. Sitten keskusteltiin siitä, miten on viihtynyt kotona lasten kanssa ja mitä lasten kanssa normaalisti päivisin puuhailee. Myös pohdittiin, kokeeko tarvitsevana omaa aikaa, käykö jossain harrastuksissa tai tapaamassa omia ystäviään. Lopuksi keskustelimme tulevaisuudensuunnitelmista ja haaveista. Monet äideistä avautuivat ja kertoivat avoimesti haaveistaan ja toiveammateistaan. Keskustelu oli avointa ja turvallista. Keskustelusta jäi kokemus, että jokaisella osallistujalla oli turvallinen ja hyvä mieli keskustelun jälkeen.

Käsinukke-esitys suunniteltiin yhdessä lasten kanssa. Päiväkodilta saatiin käsinuket käyttöön. Lapset tahtoivat, että esitys olisi talent-kilpailu. Ajatuksena lapsilla oli, että he pääsisivät laulamaan äideilleen. Ryhmänvetäjä Salmela toimi kilpailun vetäjänä. Rakensimme yhdessä lasten kanssa patjoista esiintymisareenan. Lapset menivät patjojen taakse piiloon ja nostivat käsinukkensa lavalle. Sovimme järjestyksen missä esiintyisimme. Kaikki lapsista tahtoivat esittää laulun. Kaikki käsinukkemme olivat eläimiä, joten sovimme, että kilpailu on Metsän päiväkodissa. Harjoiteltua esitystä muutaman kerran, käytiin ilmoittamassa vanhemmille, että kaikki on valmista. Harjoittelu lasten kanssa sujui hyvin. Lapset kuuntelivat ohjeita ja keskittyivät tekemiseen. Lapset odottivat jännittyneenä patjojen takana. Vanhemmat saapuivat leikkihuoneeseen ja esityksen isäntä toivotti heidät tervetulleiksi ja pyysi istuuntumaan. Kilpailu alkoi ja lapset pääsivät esittämään omat kappaleensa vuorollaan. Esityksen jälkeen katsojat antoivat suuret aplodit. Vanhemmat olivat liikuttuneita ja lapset ylpeitä rooleistaan.

Jaraston ym.(1997:52-54) mukaan lapsen mielikuvituksen kehittyttyä lapsi innostuu saduista uudestaan. Lapsi alkaa itse kehittää satuja ja nauttii niiden esittämisestä. Roolileikit ovat lapsen omaa luovaa toimintaa. Lapsi saa näytelmän ja roolin avulla kertoa omaa näkemystään maailmasta. Aaltonen ym (2006:217-218.) Tämän vuoksi toimintatuokioon valittiin esitys, jonka lapset saavat itse suunnitella ja esittää vanhemmille. Tämä tukee lapsen vuorovaikutusta vanhempaan. Lapsi ja vanhempi keskusteleval yhdessä esityksestä ja

vanhempi kannustaa ja kehuu lastaan onnistumisesta. Tämä tuo lapselle hyvää oloa ja se on vuorovaikutuksen kehityksen kannalta hyvä asia.

Esityksen jälkeen nautittiin ryhmäläisten kanssa herkkuja ja keskusteltiin toiminnasta. Ryhmäläiset kirjoittivat vielä palautekaavakkeet, jonka jälkeen oli hyvästien aika. Loppupalaverissa yhteyshenkilön kanssa pohdittiin kuinka toiminta oli edennyt ja kuinka tavoitteisiin päästy. Jokaisen tuokion toiminta käytiin läpi yhdessä ja vaihdoin palautteita. Henkilökunta oli tyytyväinen toimintaan.

10 ARVIOINTIA RYHMÄNOHJAUSTAITOJEN KEHITYKSESTÄ

Ryhmänohjaustaitomme olivat suuressa roolissa toiminnan onnistumisessa. Ensimmäisestä tunnista lähtien oli tärkeää luoda ryhmäläisille turvallinen ja luotettava ympäristö. Mielestämme toimintamme kulki Aarnikoivun (2008:67) kuvaamien ryhmän kehitysvaiheiden kautta. Tarkemmin kerrotaan ryhmän kehitysvaiheista kappaleessa 6.1.

Ryhmänohjaustaitomme sai päiväkodilta paljon kiitosta. Toiminnanohjaaja Saarisen mukaan tässä onnistuimme hyvin, Saarisen arviointi, liite 5. Olemme myös itse tyytyväisiä ohjauksemme. Huomasimme kuinka ohjaustaitomme olivat kehittyneet ensimmäiseltä kerralta. Ensimmäinen kertamme meni heikommin valmistautumisen puutteen vuoksi. Toisella kerralla olimme varmempia ja kannustavampia. Äidit lähtivät mukaan tyytyväisinä, niin kuin olisimme jo tunteneet pitkään. Saarisen mukaan juuri tämä oli hänen mielestään ihmeellistä. Hän on toiminut samassa päiväkodissa ohjaajana jo niin pitkään, että tunsikin nämä äidit. Hän varoitteli meitä ennen ryhmiä, että näitä äitejä on vaikea saada mukaan tekemään. Tästä olemme myös hyvin tyytyväisiä.

11 POHDINTA

Opinnäytetyön projekti alkoi joulukuussa 2011. Toinen tapaaminen yhteistyökumppanin kanssa oli huhtikuussa 2012, jolloin toiminnan suunnittelu alkoi. Toimintatuokiot järjestettiin toukokuussa 2012. Opinnäytetyön suunnittelu on ollut haastava prosessi. Alkuperäinen suunnitelma poikkeaa lopullisesta enemmän mitä aluksi kuviteltiin. Alkuun haluttiin rajata ryhmään osallistuvien lapsien iät, mutta lopulta ikäraja ei asetettu. Nämä muutokset tehtiin yhdessä päiväkodin kanssa. Päiväkodin henkilökunta totesi, että kesän alussa asiakkaita oli huomattavasti normaalia vähemmän, joten emme olisi saaneet kokoon haluttua ryhmää. Alkuun olisi pidetty tunteja viisi, kestoltaan 60 minuuttia, mutta päädyimme vaihtamaan kerrat neljään ja keston 90 minuuttiin. Tämä johtui meidän ja päiväkodin eroavista aikatauluista. Työskentely yhteistyökumppanin kanssa sujui kuitenkin joustavasti ja

ammattimaisesti. Opinnäytetyön alkuprosessi eteni hitaasti ja takkuisesti. Meidän olisi tullut keskittyä paremmin tekemiseen, jotta aikataulutuseroiltä olisi välttytty. Onnemme oli tässä yhteistyökumppanimme joustavuus. Toimintatuokioiden suunnittelussa koemme olleen suurimmat ongelmat. Emme olleet varautuneet ja tehneet varasuunnitelmaa kunnolla. Tiedettiin, että lasten ikä vaikuttaa paljon työskentelyymme. Yritimme pohtia toimintaa, joka tukisi opinnäytetyömme tavoitteita. Luimme paljon kirjallisuutta ja saimme lopulta koottua toimintatuokioiden sisällöt.

Ensimmäisellä kerralla olimme jännittyneitä ja olisimme voineet olla paremmin valmistautuneita. Päiväkodin puheiden mukaan odotettiin lapsia ikähaarukalla 3-6 vuotiaita, mutta ryhmään osallistui paljon nuorempia lapsia. Suunnittelemamme leikit olivat lapsille, jotka jo puhuisivat. Ennen tunnin alkua huomattiin tämä ja yritettiin keksiä kuinka leikkejä muokataan. Onnistuimme siinä mielestämme hyvin. Alkuun oli vaikea saada isompia lapsia keskittymään, mutta loppua kohden saimme heidät keskittymään toimintaan. Leikit onnistuivat hyvin ja lapset nauttivat. Leikkiessä lapsille ennestään tuntematonta leikkiä, vanhemmat pyrkivät ohjaamaan lapsiaan. Tämä parani tunnin loppua kohden. Parannettavaa oli ensimmäisellä tunnilla. Emme olleet valmistautuneet tarpeeksi hyvin tilanteeseen, että lapset on nuorempia. Olisimme voineet ottaa taaperoiden vanhemmat paremmin huomioon. Keskityimme leikki-ikäisiin enemmän, leikkien ollessa heille kohdistettu. Onnistuimme nivomaan ryhmää kasaan jo ensimmäisellä kerralla. Muutama äideistä tuntui olevan vetäytynyt, eikä niin halukas keskustelemaan kanssamme. Laululeikit olivat nuoremmalle ryhmävälle tavoitteidemme kannalta parhaat. Pienimmät lapset katselivat äitien sylissä äitien ja muiden ilmeitä, eleitä ja kuuntelivat ääniä, joka on perusta lapsen vuorovaikutuksen kehittymiselle. Vanhemmat lapset saivat eläytyä loruihin ja pääsivät nimileikkien avulla tuomaan itsensä esille ja ryhmänjäseneksi.

Toista toimintatuokiota ennen järjestelimme askarteluhuoneen valmiiksi. Askarteluhuoneessa oli kaksi isoa pöytää ja keskellä niitä kapea pöytä, jossa oli lisää tarvikkeita. Ensimmäinen virheemme tapahtui siinä, ettemme jakaneet perheitä pöytiin. Yksi perhe sijoittui toiseen pöytään ja muut toiseen. Pöydässä, jossa oli enemmän perheitä, oli enemmän värejä ja muita tarvikkeita. Autoimme lapsille esiliinat päälle ja käärimme hihat. Selitimme ensin perheille mistä on kyse ja näytimme malleja. Tämän jälkeen vanhemmat kyselivät lapsiltaan, minkälaisen teoksen lapsi haluaa tehdä. Sitten vanhemmat opastivat lapsiaan. Vanhemmat kyselivät meiltä vielä ohjeita ja apua ja autoimme heitä tarvittaessa. Malliksi olimme tehneet muunmuassa kädenjalkipuun, jossa maalataan ensin puun runko, jonka ympärille jokainen voi painattaa kädenjalkensa ns. lehdiksi. Äidit ihmettelivät kuinka osaisivat tehdä samanlaisen puun. Lapset kyselivät äideiltä neuvoa, eikä eräs äideistä osannut auttaa. Toistimme ohjeet kaikille selkeästi, ettei kyseinen äiti olisi tuntenut mielipahaa. Tämän jälkeen äiti ymmärsi miten työ tehdään ja pystyi ohjaamaan lastansa. Vanhemman ja lapsen välinen vuorovaikutus

tuli toiminnan aikana esille. Lapset ja vanhemmat nauttivat askartelusta ja olivat ylpeitä teoksistaan. Jälkeenpäin huomasimme, kuinka yksinään pöydässä ollut perhe jäi vähemmälle huomiolle. Autoimme heitä tekemisessä, mutta he jäivät hieman yleisen keskustelun ulkopuolelle. Vanhemmat olivat jo tällä kerralla avautuneita ja keskustelivat kanssamme mielellään.

Laululeikkikerta meni kaikenkaikkiaan hienosti. Lapset nauttivat leikeistä ja loruista. Vanhemmat ohjasivat ja auttoivat lapsiaan leikin unohtuessa. Lapset pyysivät meitä leikkimään tiettyä laululeikkiä, jota me emme osanneet, jolloin yksi äideistä kertoi osaavansa ja näytti muille miten leikki kulkee. Tästä näimme kuinka äidin, ryhmän vuorovaikutustaidot olivat kohonneet. Ensimmäisellä tunnilla ei kukaan äideistä olisi lähtenyt ohjaamaan leikkiä. Lapset kyselivät äideiltään leikkien välissä, menikö äskeinen leikki näin, näyttäen leikin käsiohjeita. Äidit ohjasivat ja auttoivat lapsiaan saamaan leikin menemään oikein. Lisäksi tunnilla näimme kuinka lapsi ohjasi äitiään. Laululeikin kulussa äiti ei pysynyt mukana käsiliikkeissä, niin lapsi meni äidin viereen ja näytti hiljaisesti leikin jatkuessa äidille oikeat liikkeet. Kannustimme lapsia leikeissä ja kerroimme äideille muistivinkkejä leikkeihin. Päiväkodin henkilökunta oli ihmeissään kuinka hyvin saimme vanhemmat mukaan leikkimään. He kertoivat kokemuksistaan, ettei nämä vanhemmat mielellään osallistu leikkeihin itse. Laululeikkituntimme oli hyvin suunniteltu ja ohjasimme tunnin hyvin. Olimme katsoneet mitä leikkejä kumpikin meistä ohjaa ja onnistuimme ohjauksessa. Saimme hyvää palautetta vanhemmilta samantien. Tässä vaiheessa ryhmämme oli saavuttanut vaiheen, jossa jokaisella oli hyvä olla. Koimme onnistuneemme ryhmän ohjauksessa ja kokoamisessa.

Päätösjuhla oli toimintamme huipentuma. Äidit nauttivat kahvittelusta ja keskustelusta. Toinen meistä ohjasi vanhempien keskustelua ja sai jokaisen äidin osallistumaan. Keskustelua oli suhteista, työelämästä, äitiydestä ja monesta muusta aiheesta. Ohjaaja kertoi omasta elämästään, perheestään, työstään ja opiskelusta uuteen ammattiin. Äidit alkoivat pohtia omaa elämäänsä ja toiveitaan ja innostuivat suunnittelemaan omaa tulevaisuuttaan. Ryhmäläiset eivät olisi malttaneet lopettaa keskustelua tunnin päätyttyä. Jokainen äiti osallistui keskusteluun ja jokaisella oli paljon asiaa jaettavaa. Äidit huomasivat, että elämässä on paljon mielenkiintoisia ja hauskoja asioita, joita voi suunnitella ja on mahdollista saavuttaa. Mielestämme äitien kanssa vietetty keskusteluhetki oli antoisaa kaikille ja sujui todella hyvin. Alku oli vähän hidasta, mutta loppua kohden kaikki äidit innostuivat juttelemaan yhdessä. Uskomme tämän keskustelun jatkuvan äitien kesken, luoneen yhteisöllisyyttä ja vertaistukea heille ja antavan lisää voimia hoitaa pieniä lapsiaan. Kotiäidin tai -isän työ on raskasta ja usein yksinäistä, vaikkakin on antoisaa saada seurata lastensa kasvua ja kehitystä. Aikuiskontaktit ovat erittäin tarpeellisia, niistä saa tukea ja voimaa. Avoimet päiväkodit ovat oivallisia paikkoja tavata muita samassa elämäntilanteessa olevia vanhempia. Myös lapsille on tärkeää päästä leikkimään ikätovereidensa kanssa. Päiväkodin

yhteyshenkilömme oli hyvin mielissään keskusteluhetkestä. Yhteyshenkilömme Saarisen mukaan keskusteluhetkestä oli varmasti hyötyä monelle äidille.

Lapset suunnittelivat samanaikaisesti kevätjuhlaesityksen yhdessä toisen opiskelijan kanssa. Suunnittelu ja harjoittelu menivät hyvin. Lapset odottivat erittäin hienosti piilossa patjalavan takana yleisöä. Esitys sujui mahtavasti. Lapset saivat itse suunnitella ja toteuttaa näytelmän. Tässä lapset pääsivät harjoittamaan omia vuorovaikutustaitojaan. Lapsia oli useampi, joten ryhmänvetäjän oli pidettävä ryhmä kasassa. Muutamat lapsista halusivat kovasti omat näkemyksensä esille. Joukossa oli kuitenkin muutama hiljaisempi lapsi, joten vetäjänä kysyin heidän mielipiteitään. Yksi lapsista suuttui ja meni huoneen nurkkaan mököttämään, koska häntä kiellettiin mollaamasta muiden lasten ajatuksia. Toinen lapsista meni hänen perässään ja sanoi ystävälleen, että sinun pitää kuunnella muitakin, et voi yksin päättää. Tämän jälkeen lapsi tuli ryhmän luokse, pyysi omatoimisesti ryhmäläisiltä anteeksi ja suunnittelu jatkui entiseen malliin. Lopulta jokainen esitykseen osallistuja sai oman äänensä kuuluviin. Pääsimme yhteisymmärrykseen minkälainen esityksestä tulisi. Äidit katsoivat kyöneleet silmissä lastensa ensi esiintymistä. Esityksen jälkeen muutamat äideistä soittivat puolisolleen ja kertoivat kuinka hienosti heidän lapsensa oli esittänyt. Päiväkodin henkilökunta oli myös mielissään.

Toimintaa suunniteltaessa ryhmään osallistuvista henkilöistä ei ollut tietoa. Toiminta oli avoin kaikille. Suunnitteluvaiheessa pohdittiin onko toiminta soveliaista kaikille kulttuureille, mitä esteitä saattaisi eteen tulla. Toiminta oli eettisesti ajatellen onnistunutta. Toimintaan osallistui henkilöitä eri kulttuureista, eikä kukaan joutunut epä mukavaan tilanteeseen kulttuuri- tai uskontoerojen vuoksi. Etiikkaa voi lähteä tarkastelemaan eri tavoin. Sairaanhoidajan eettisten ohjeiden mukaisesti, sairaanhoitaja palvelee yksilöitä, perheitä ja yhteisöjä. Eettiset ohjeet ohjaavat hoitotyötä tekemään yksilöllisesti, jokaisen omat taustat huomioiden. (Sairaanhoidajaliitto, 2012.)

Opinnäytetyössä eettiseksi kysymykseksi nousi kirjallisen raportoinnin tarkkuus. Alkuun kirjallisessa työssä kuvataan toimintakertoja hyvinkin tarkasti. Kuvausta jouduttiin muokkaamaan, koska liian selkeän kuvauksen vuoksi olisi osa ryhmänjäsenistä ollut tunnistettavissa. Eettisesti ajatellen ei voida kirjoittaa opinnäytetyöhön vanhemman ja lapsen välisestä, perheen välisestä kommunikoinnista niin, että henkilöt ovat tunnistettavissa. Kirjallista työtä muokattiin näiltä osin, jotta eettisyys säilyisi.

Vanhemman ja lapsen välisen vuorovaikutuksen tukeminen on suuri asia. Pohdittiin, onko loukkaavaa pitää näin suurta tavoitetta päätavoitteena. Vanhemman ja lapsen väliseen kommunikointiin ulkopuolisen henkilön puuttuminen ei kuulosta vanhemmalle mielekkäältä.

Pyrittiin tuomaan esille, että tarkoituksena ei ole ohjata ketään vaan antamaan uusia näkökulmia ja tapoja kommunikointiin.

Opinnäytetyössä on esillä valokuvia toimintatuokioista. Näihin kuviin on pyydetty asianomaisilta kirjallinen suostumus.

Havaitimme myös kuinka eräs äideistä oli myös itse tyytyväinen, kun hän oli löytänyt tavan jutella pienelle lapselleen. Tämä oli kyseisen äidin ensimmäinen lapsi, eikä hän omien sanojensa mukaan tiennyt mitään laululeikkejä tai muutakaan, mitä pienen lapsen kanssa pystyisi tekemään. Äiti selvästi nautti täysin rinnoin kun laulatimme pieniä ja äitejä tanssin muodossa.

Sanatonta viestintää ja konkreettista ohjausta apuna käyttäen järjestettiin toimintatuokioita, jotka tukivat perheen vuorovaikutusta. Toiminnan monipuolisuudesta johtuen myös lapset saivat ohjata toisinaan vanhempiaan. Tuokioissa vanhemmat pääsivät ohjeistamaan avustuksellamme lapsiaan toiminaan ryhmän sääntöjen mukaisesti. Jaraston ym (2000:164.) mukaan ryhmän avulla lapsi rohkaistuu kokeilemaan asioita, joita ei yksin välttämättä uskaltaisi tehdä. Leikin avulla kokeileminen tuntuu paremmalta, eikä lapselle tule pelkoa epäonnistumisesta.

Kokonaisuudessaan olemme tyytyväisiä toimintamme lopputulokseen. Parannettavaa löytyy. Suurimmat ongelma-alueet olivat valmistautumisessa. Lisäksi meidän olisi tullut huomioida kaikkia ryhmän jäseniä tasapuolisesti kuitenkin niin, että erityistä apua vaativat/haluavat huomioidaan myös. Erityisen tyytyväisiä olemme lasten ja vanhempien tyytyväisyydestä ja siitä, että niin vanhemmat kuin päiväkodin henkilökunta kokivat toimintamme tarpeelliseksi. Onnistuimme mielestämme järjestämään vuorovaikutusta tukevaa toimintaa.

Heikkoutemme olivat mielestämme kirjallisen tuotoksen teossa. Lähteiden keruu, aiheen rajaus ja tekstin tuottaminen olivat haasteellisia. Koemme kehittyneemme lähteiden hankinnassa ja kirjallisen tekstin tuotossa. Kirjallisen teoksen tuotossa tulee huomioida paljon. Aineistoimme on teon aikana paisunut ohi aiheemme. Kirjallisen teoksen tuottaminen on ollut haasteellista ja monimutkaista.

Koimme, että vanhempien ja lasten välinen vuorovaikutuksen tukeminen oli selkeästi toimintamme ydin. Ohjasimme toiminnalla vanhempia, jotka puolestaan ohjasivat lapsiaan. Keskusteluillemme pyrimme tukemaan ja kannustamaan nuoria äitejä. Lisäksi oli mukava huomata myös kuinka lapset ohjasivat vanhempiaan. Pystyimme omalla ohjauksellamme tuomaan vanhemmille uusia näkökulmia ja tapoja ohjaukseen. Vanhemman ja lapsen välisen vuorovaikutuksen tukemista pystymme arvioimaan omien havaintojemme kautta. Pohdimme

pitkään tätä tavoitetta ja kuinka pystyisimme sen näyttämään. Omat havaintomme olivat yhtäläisiä. Arvioimme ohjaamaamme toimintaa ja mietimme kuinka vanhempi tai lapsi siitä apua/tukea saisi. Koimme ohjauksemme olleen avointa ja luotettavaa, josta vanhempi pystyy helposti tarraamaan kiinni ja yhtymään ohjaustapaan.

Lasten antamissa palautelomakkeissa saimme kaikesta täydet hymynaamat. Eräs lapsista kommentoi kuitenkin, ettei pitänyt liiasta hyppimisestä. Kertoi kuitenkin hymynaamoilla olleensa tyytyväinen. Vanhemmat antoivat meille myös täydet pisteet. Vapaamuotoista palautetekstiä emme vanhemmilta saaneet. Yksi äideistä kiitti meitä, kun olimme järjestäneet toiminnallamme mukavaa vaihtelua normaaliin arkeen.

Yhteistyökumppaniltamme päiväkotikoti Pikku-Hepolta saatu palaute oli positiivinen. Palautetta saimme hyvistä ryhmänohjaustaidoista ja siitä kuinka saimme ryhmän vanhemmat myös hyvin mukaan toimintaan. Palautetta saimme toiminnanohjaaja Saariselta jokaisen toimintatuokion jälkeen suullisesti, sekä viimeisen kerran jälkeen saimme kirjallisen palautteen.

Lähteet

- Aaltonen, M. Ojanen, T. Sivén, T. Vihunen, R. Vilén, M. 2006. Lapsen aika. Helsinki: WSOY.
- Aarnikoivu, H. 2008. Esimiehenä arjessa. Juva: WS Bookwell Oy.
- Ahonen, H. 1997. Löytöretki itseen. Tampere: Tammer-Paino Oy.
- Ahonen, H. 1997. Musiikki, sanaton kieli. Helsinki: Hakapaino Oy.
- Ahonen-Eerikäinen, H. 1999. Samalle aaltopituudelle. Tampere: Tammer-Paino Oy.
- Autio, T. Kaski, S. 2005. Ohjaamisen taito. Helsinki: Edita Prima Oy.
- Autio, T. 1995. Liiku ja leiki. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy..
- Berk, L. 2001. Infants, Children, and Adolescents. Printed in the United States of America.
- Duodecim terveyskirjasto. Artikkelin tunnus: lok00087 (009.002). 2012. Viitattu 14.8.12.
http://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=lok00087
- Hermanson, E. 2007. Lapsiperheen oma kirja. Helsinki: Gummerus Kirjapaino Oy
- Hintikka, M. Helenius, A. Vähänen, L. 2004. Leikistä totta. Helsinki: Tammi
- Hongisto-Åberg, M. & Lindeberg-Piiroinen, A. & Mäkinen, L. 1998. Musiikki varhaiskasvatuksessa. Tampere: Tammer-Paino Oy
- Jarasto, P. Sinervo, N. 2000. Alle kouluikäisen lapsen maailma. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy
- Johansson, J.(toim.) 2002. Haasteena vanhemmuus. Helsinki: Hakapaino Oy
- Karling, M., Ojanen, T., Sivén, T., Vihunen, R., Vilén, M. 2008. Lapsen aika. Helsinki: WSOY Oppimateriaalit Oy
- Karlsson, L. 2003. Sadutus Avain osallistavaan toimintakulttuuriin. Juva: WS Bookwell
- Larivaara, P. Lindroos, S. Heikkilä, T. (toim.) 2009. Potilas, perhe ja perusterveydenhuolto. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino Oy.
- Launonen, K. 2007. Vuorovaikutus, -kehitys, riskit ja tukeminen kuntoutuksen keinoin. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy
- Mannerheimin lastensuojeluliitto, MLL.
- Minkkinen, L., Jokinen, S., Muurinen, E., Surakka, T. 1997. Lasten hoitotyö. Tampere: Tammer-Paino Oy

Muurinen, E. & Surakka, T. 2001. Lasten ja nuorten hoitotyö. Tampere: Tammer-Paino Oy

Mäki, S. Arvola, P. (toim.) 2009. Satu kantaa lasta. Porvoo: WS Bookwell Oy

Niemelä, P. Siltala, P. Tamminen, T. 2003. Äidin ja vauvan varhainen vuorovaikutus. Helsinki: WSOY

Rankanen, M. Hentinen, H. Mantere, M. 2007. Taideterapian perusteet. Hämeenlinna: Karisto Oy

Suomen sairaanhoitajaliitto ry. 2012. Viitattu 14.11.12.

http://www.sairanhoitajaliitto.fi/sairanhoitajan_tyo_ja_hoitotyon/sairanhoitajan_tyo/sairanhoitajan_eettiset_ohjeet/

Silvén, M. (toim.) 2010. Varhaiset ihmissuhteet, polku lapsen suotuisaan kehitykseen. Helsinki: Minerva kustannus Oy.

Terveystieteiden tutkimuskeskus, THL. 2012. Viitattu 15.8.12.

<http://www.stakes.fi/FI/tilastot/aiheittain/Lapsuusjaperhe/lastensuojelu.htm>

Vantaan kaupunki. Viitattu 15.8.12.

http://www.vantaa.fi/fi/opetus_ja_kasvatus/paivahoito/avoimet_paivakodit

Kuvat

Kuva 1: Kädenjälkien maalausta

Kuva 2: Kädenjälkien maalausta

Kuva 3: Laululeikkituokio

Taulukot

Taulukko 1: Fyysisen kasvun ikäjakaumat

Taulukko 2: Leikki-ikäisen motorinen kehitys

Taulukko 3: Lapsen kielellisen kehityksen vaiheet

Taulukko 4: Ryhmävaiheet ryhmäläisen silmin

Taulukko 5: Ryhmävaiheet ohjaajan silmin

LIITTEET

Liite 1

RUUSUJA JA RISUJA

Rastita mielestäsi oikea vaihtoehto. Halutessasi voit perustella vastaustasi.

Kiitos! 😊

1. Koitteko toimintatuokion hyödylliseksi?

Kyllä En En osaa sanoa

2. Oliko toiminta hyvin järjestetty?

Kyllä Ei En osaa sanoa

3. Pitikö lapsenne toiminnasta?

Kyllä Ei En osaa sanoa

4. Olisitteko tehneet jotain toisin?

Kyllä En En osaa sanoa

5. Osallistuisitteko samankaltaiseen toimintaan uudestaan?

Kyllä En En osaa sanoa

Ruusuja & Risuja

KIITTÄEN, Sara & Päivi ☺

Liite 2

RUUSUJA JA RISUJA

Ruksaa oikea vaihtoehto! Kiitos☺

1. Oliko ryhmässä kivaa?
2. Oliko ohjaajat kivoja?
3. Tulisitko uudestaan?

Haluan vielä sanoa; _____

KIIITOS! ☺ T. Sara & Päivi

Liite 3

TERVETULO A VANHEMPI-LAPSI KERHOON!

Aikataulu;

Maanantai 14.5 11:00-12:30 (tutustumista)

Maanantai 21.5 11:00-12:30 (askartelua)

Perjantai 25.4 11:00-12:30 (laululeikkiä)

Maanantai 28.5 11:00-12:30 (päättöjuhlat)

Toiminnan järjestävät opinnäytetyönä sairaanhoitajaopiskelijat Sara Salmela ja Päivi Laitinen, Laurea Tikkurila

Lisätiedustelut; sara.salmela@laurea.fi & paivi.laitinen@laurea.fi

Liite 4

Koiranpennun päivä

Äiti oli istuttanut orvokkeja pihalle kukkalaatikoihin. Pieni koiranpentu Ninni, vain kolmen kuukauden ikäinen, touhusi pihalla lelunsa kanssa. Sen jälkeen äiti meni sisälle valmistamaan ruokaa. Kun äiti hetken päästä meni hakemaan Ninniä sisälle, häntä kohtasi kauhea näky: Orvokit oli katkottu ja levitelty pitkin pihaa! Aidalla roikkunut orvokkipurkki oli kokonaan hävinnyt. Äiti mietti kuka on voinut viedä kukkasen aidalta! Lopulta äiti huomasi maassa pureskellun kukkapurkin ja orvokin palaset. Kuka oli tehnyt tämän tuhotyön? Syyllistä ei ollut vaikea arvata: Koiranpentu Ninni istui syyllisen näköisenä aidan vieressä. "Hyi Ninni, katso nyt mitä olet tehnyt!" äiti torui Ninniä. Pentu painoi päänsä alas äidin toruessa sitä. Sillä oli vielä multaa suupielessään. "Nyt saat kyllä mennä sisälle häpeämään!" Pentu meni sisälle häntä koipien välissä. Vähän ajan kuluttua äiti kutsui Ninniä ja sanoi: "Voi sinua pieni, ethän enää syö kukkiani!" Pentu oli onnellinen, kun äiti ei ollut sille enää vihainen ja nuolaisi äitiä anteeksipyyntömerkiksi.

Liite 5

Opinnäytetyön toteutuksen arviointi työyhteisön ohjaajalta

Opinnäytetyö: Vanhempi-lapsi toiminta avoimessa päiväkodissa

Opiskelijat olivat jo alussa hyvin aktiivisia yhteydenotoissa ja suunnitelmien, päivämäärien yms. suunnittelussa. Aloittaminen venyi paljon odotettua myöhäisemmäksi, mikä toi suuria haasteita aikataulujen sopimiseksi. Yhdessä onneksi saimme koottua päivät. Opiskelijoilla oli motivaatio ja asiakkaiden lähestymistapa innokas, mutta silti rauhallinen. Rohkeaa lähteä tuntemattomille vesille uimaan ja tässä tilanteessa kokonaisten perheiden kohtaaminen on hyvin iso haaste.

Toimintakerrat vaihtelivat teemojen ja asiakasmäärien suhteen, perheitä oli välillä vain muutama ja välillä hiukan enemmän. Sara ja Päivi kohtasivat perheet rauhallisin ottein, ilmapiiri oli aina tuokiossa hyvin rauhallinen ja kiireetön. Toki kokemattomuus kohdata aikuisia lasten kanssa näkyi, mutta tilanteet sujuivat hyvässä hengessä. Perheitä kohdatessa on tärkeää huomioida kaikki vanhemmat ja lapset. On ymmärrettävää, että joidenkin kanssa kemia kohtavat nopeammin, sekä puheliaimpien äitien kanssa on helpompaa olla. Eniten apua kuitenkin

tarvitsevat usein ne aikuiset ja perheet, jotka eivät pidä suurta ääntä itsestään.

Keskustelimme asiasta ja mielestäni opiskelijat yrittivät ottaa mukaan kaikkia keskusteluun kysymällä erilaisia kysymyksiä jokaiselta. Erilaisissa toimintatuokioissa kaikista tärkeintä on aina kuitenkin ilmapiiri, lämmin ja rauhallinen sekä kiinnostava houkuttelee paljon ujojakin mukaan. Mitä enemmän on ihmisten kanssa tekemisessä, sitä enemmän oppii lukemaan sanatonta viestintää.

Kysymyksillään Sara ja Päivi saivat äitejä kertomaan itsestään ja perheistään, unelmistaan, huolenaiheistaan. Oli helppo seurata vierestä äitien avautumista, olen myös ylpeä vanhemmistamme. Ilman Saran ja Päiviä helposti lähestyttävyyttä sekä heidän omaa avautumistaan, ei tulos olisi ollut tällainen. Opiskelijat saivat myös omalla "hassuttelullaan" äidit lähtemään rohkeasti mukaan leikkeihin. On helpompaa kohdata oma lapsia hassutellen, kun muut näyttävät että se on ihan luontevaa ja luonnollista lasten kanssa olemista. Lapset olivat innostuneita ja ylpeitä päästessään tekemään uusia juttuja, joista sitten kerrottiin jälkeenpäin muille. Hyviä ideoita lasten kanssa tekemiseen perheet saivat paljon ja tällä viikolla kuulin, että ovat kotona tehneet käden jälkipuuta mummoille ja vaareille. Eli perheiden sisäisiä suhteita on onnistuttu yhdistämään sekä annettu uusia keinoja kohdata oma lapsi, joka on tärkeää.

Keskustelut olivat jo muutamalla viimeisellä kerralla erilaisia ja sisälsivät syvempiä asioita ja tunteita, kuin aikaisemmin. Opiskelijat jakoivat keskusteluvuoroja tarvittaessa, jotta jokainen sai puheenvuoron. Toisten kuuntelu ja keskustelu oli loppuvaiheessa helpompaa, ja jopa jatkokysymyksiä jutuista syntyi. Toisten tunteminen lisää ryhmäytymistä ja joukkoon kuulumisen tunnetta. Lapset innostuivat kerta kerralta enemmän ilmaisemaan itseään. Osallistuivat rohkeasti jo luoviin hetkiin, kuten käsinukketeatteriin. Äidit nauroivat kyyneleet silmissä ja jälkeinpäin lapsille sateli lämpimiä haleja. Kuulin myös keskustelun, jossa soitettiin isille töihin, että oli tyttö niin hienosti osannut käsinukella esittää. Ja isi toivoi esityksen uusintaa kotona, upeaa!!

On haasteellista ottaa vieras ryhmä vedettäväksi näinkin monipuolisella ohjelmalla. Päivillä ja Saralla oli myös hyvä asenne joustaa ja muuttaa tuokioita tarpeen mukaan. He pohtivat jokaisen kerran jälkeen innostuneina tekemiään asioita ja miettivät olisiko jotain tarve muuttaa ja mikäli näin oli, niin rohkeasti muuttivat.

Kiitos mukavista hetkistä!!

Hyvää kesää!!

Päivi Saarinen

Pikku-Hepon avoin päiväkot

